

Ontloken Pasen

Joh. 20: 24-31

In het kerkelijk jaar wordt deze zondag wel “Beloken Pasen” genoemd. Op de 8^e dag wordt het Paasfeest beloken, dat wil zeggen afgesloten. Dat komt van “beluiken”. We hebben een week naar binnen mogen kijken en nu gaan de luiken weer dicht, zou je kunnen zeggen. Vreemd eigenlijk, want in onze schriftlezing van vandaag gebeurt in mijn beleving het tegenovergestelde: in Thomas ont-luikt er juist van alles. Er bloeit iets in hem open. En het Paaslicht stroomt bij hem naar binnen. Zo’n overweldigende ervaring, dat hij alleen nog maar wat kan stamelen en geen enkele behoefte meer heeft om zijn vinger op de wonden te leggen.

Wellicht heeft Johannes dit verhaal aan ons doorgegeven in de hoop dat ook wij zo’n ontluikende ervaring zouden hebben.

De andere leerlingen van Jezus hebben een week daarvoor iets soortgelijks meegemaakt:

“Wij hebben de Heer gezien!”, zeggen ze.

“Jullie kunnen me nog meer vertellen”, denkt Thomas, “Jezus is gestorven. En daarmee loopt het verhaal van onze rabbi uit Nazareth dood. Hoe graag ik het ook anders gewild had. En gehoopt had. Het bestaat gewoon niet, wat jullie beweren. Ik kan het niet geloven.”

Thomas wordt bijna terloops “een van de twaalf” genoemd. Alsof Johannes daarmee wil laten zien dat deze door twijfel overmande leerling van Jezus er helemaal bij hoort. Dat het zeer voorstelbaar is dat je er met je verstand niet bij kunt, bij die boodschap van de opgestane Heer.

Juist deze twijfel zou wel eens de sleutel kunnen zijn waarmee ook de luiken van jÓuw ziel geopend kunnen worden.

Thomas Didymus wordt hij genoemd. Tweeling betekent dat. Er wordt veel over gespeculeerd wat daarvan de betekenis kan zijn. En waarom Johannes deze bijnaam zo expliciet vermeldt.

Ik geef je mijn uitleg: deze tweelinggestalte symboliseert twee kanten die in jou zelf als gelovige aanwezig zijn en die elkaar dwars kunnen zitten. Aan de ene kant ben jij die gelovige vrouw of man die met hart en ziel zou willen geloven dat Jezus, op welke wijze dan ook, is opgestaan. Dat Gods liefde sterker is dan de dood. Dat ook jij, evenals Jezus, nooit uit Gods hand valt.

Aan de andere kant ben jij ook die nuchtere mens die rationeel gezien heel goed weet dat dood dood is. Dat de opstanding zoals de evangelisten het beschrijven volledig tegen je verstand indruist, hoe zielsgraag je het ook zou willen geloven. Deze innerlijke kloof tussen je hoofd en je hart, daar staat Thomas Didymus symbool voor, denk ik.

Alles wat Thomas over die opstanding van anderen hoort, - alles wat jij erover van horen zeggen denkt te weten, alles wat je erover hebt opgestoken in boeken die je hebt gelezen hebt en al die bijbelverhalen die je misschien al zo vaak hebt gehoord, al die preken die je erover hebt gehoord,- het helpt je uiteindelijk allemaal niet om deze kloof te dichten.

Het mysterie van Pasen is niet iets waar je de vinger op kunt leggen. Het valt niet te begrijpen, maar je kunt er wel iets van ervaren.

In de Boeddhistische traditie komt een mooie anekdote voor over Guji, een beroemde soetrageleerde. Een soetra is een leerrede van de Boeddha. Van deze boeddhistische schriftgeleerde werd verteld dat hij alle 84.000 soetra’s uit zijn hoofd (!) kende. Aan kennis ontbreekt het Guji dus niet.

Op een dag zit hij, nadat hij een groot aantal monniken heeft onderwezen, lekker in het zonnetje met zijn rug tegen een boom wat uit te rusten als er een vreemde figuur aankomt: een onbekende non met een staf in haar hand. Ze loopt rondjes om hem heen en tikt daarbij steeds met haar staf op de grond. Als het Guji begint te vervelen roept hij: "Hou daar eens mee op, zeg! Weet jij niet wie ik ben?"

"Jazeker, weet ik dat", zegt de non. Jij bent de grote Schriftgeleerde Guji. Maar dat zegt me helemaal niks. Ik wil jouw eigen woord, nu! Zeg me hier en nu wat jij zelf gelooft!

De grote schriftgeleerde is met stomheid geslagen als hij op slag beseft dat al zijn boekenwijsheid hem uiteindelijk helemaal niets aan eigen ervaring heeft opgeleverd. Hij weet zelf niet wie hij in wezen is.

Jouw eigen ervaring, daar draait het toch om, in elke vorm van geloof? In elke religie. Geloven gaat uiteindelijk niet om het aannemen van leerstellingen die de traditie heeft vastgelegd en waar jij "ja en amen" op mag zeggen. Móet zeggen, zelfs. Zoals ik vroeger de vragen en de antwoorden (nota bene) van de Heidebergse catechismus uit mijn hoofd heb moeten leren. Maar ze kregen niet de kans om in te dalen in mijn hart. Zo geloof ik niet dat God alles geschapen heeft omdat het zo in de Geloofsbelijdenis staat. Maar omdat ik, zeker in de lente iets van dat scheppingsgeheim zie, ervaar in het wonder van de ontluikende natuur. Maar dat is een ervaring op zielsniveau, niet op rationeel niveau.

Hoe kun je tot die ervaring komen? Ha! Dat is een spannende vraag.

Hoe komt Thomas tot zijn ervaring van de opgestane Heer? Wij wéten dat natuurlijk niet. Maar we kunnen er wel iets van vermoeden. Ik denk dat juist zijn twijfel, zijn grote twijfel, hem uiteindelijk de ogen opent.

Twijfel kan heel heilzaam zijn. Als je het met die twijfel kunt volhouden, tenminste. En er niet voor wegloopt, maar er helemaal doorheen gaat! Om dan te ontdekken dat je met lege handen staat. Dat jouw verstand dat op zoveel andere gebieden zo nuttig en handig is, je hier als het gaat om de diepste geheimen van ons Christelijk geloof, niet verder kan helpen. Als je ontdekt dat wat jij misschien al zoveel jaren in je hoofd hebt zitten, je alleen maar in de weg staat: jouw beelden van een opgestane Heer, jouw beeld van hoe God wel of niet aanwezig is en kan werken in deze wereld. Beelden en opvattingen die ervoor kunnen zorgen dat jij er, als je heel eerlijk bent, misschien nog nooit iets van hebt ervaren: van een opgestane Heer. Van een God die als een vader liefdevol zijn armen slaat om zijn kind. Om Jezus. Om jou. Een God uit wiens hand ook jij nooit zult vallen. Die leerstellige luiken zitten ervoor. Het Licht kan niet bij jou naar binnen vallen

Wat daar met Thomas mogelijk is gebeurd, is dat hij helemaal door zijn twijfel is heengegaan, helemaal met lege handen is komen te staan. Al zijn eigen verwachtingen en beelden van Jezus losgelaten of kapot geslagen. Zo spannend is dat. Want wat houd je dan over?

Raak je dan niet alles kwijt? Of ervaar je juist dan hoe de Opgestane Heer door gesloten luiken heen op je toekomt. Ervaar je ineens iets van die wonderlijke innerlijke vrede van Christus: vrede met jou, zegt Jezus. Tegen jou. Ineens komt het bij je binnen. En heb je helemaal geen behoefte meer om je vinger er op te kunnen leggen. Om het vast te kunnen pakken.

Je ervaart nu zelf dat jij zoals je bent volledig gekend, gezien en aanvaard bent.

Gezuiverd van al die beelden die je had: van God, van Jezus, van de opstanding die menselijkerwijs gesproken helemaal niet kan, toch? Al je luiken gaan open en het Licht van Pasen stroomt naar binnen. Johannes verbeeldt dat prachtig door Jezus door alle gesloten ramen en deuren heen naar binnen te laten komen. Eerst bij die tien anderen, daarna ook

bij Thomas Tweeling.

Als je ogen zijn open gegaan, kan het gebeuren wat dom Bernardus, de abt Koningshoeven eens zei : “Als je goed om je heen kijkt zie je het elke dag wel ergens Pasen worden.”

Ik geef je een persoonlijk voorbeeld, tot slot:

In de zomer van 2019 gingen we met een klein groepje uit Grou waar ik destijds predikant was, naar Brazilië. Drie weken leefden en werkten we mee met Robert Smits. Onder andere in de zeer gewelddadige sloppenwijken van Rio, waar Robert en zijn team van “Help mij leven” straatkinderen opvangen. Drugsbendes, milities en corrupte agenten maken daar de dienst uit. Een mensenleven is er minder dan niks waard.

Toen ik Robert daar meemaakte, zijn verhalen hoorde, sommige veel en veel te gruwelijk om na te vertellen,-

toen ik zijn onvoorstelbare doorzettingsvermogen zag, al ruim 34 jaar lang tegen de klippen op,-

toen ik zijn rotsvaste geloofsvertrouwen zag ,-

toen ik hem hoorde vertellen hoe hij 34 jaar terug middenin Rio stond en een stem hoorde die hem zei: Robert voor deze kinderen ga jij je inzetten,-

realiseerde ik me gaandeweg steeds meer dat in deze zeer bescheiden man het licht van Pasen naar buiten schijnt. Iets van het geloofsvertrouwen dat Liefde uiteindelijk sterker is dan alle geweld, sterker dan de dood.

Iets van de Opgestane Heer.